Täysistunto

Torstai 17.9.2026 klo 16.07—23.19

7. Hallituksen esitys eduskunnalle työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista ja tehtävien siirtämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 132/2026 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Tämän esittelee meille ministeri Marttinen. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.45 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista ja niiden tehtävien uudelleenjärjestelyä. Esityksen tavoitteena on organisoida työlainsäädäntöön liittyviä viranomaistehtäviä uudelleen tiukassa valtiontaloudellisessa tilanteessa.

Työneuvosto on erityisviranomainen, joka on antanut lausuntoja työlainsäädännön soveltamisesta ja tulkinnasta. Lausunnot eivät ole olleet oikeudellisesti sitovia vaan suositusluonteisia. Viime vuosina työneuvosto on antanut vuosittain keskimäärin neljä lausuntoa. Lisäksi työneuvosto on toiminut muutoksenhakuviranomaisena tietyissä työsuojelun poikkeuslupa-asioissa. Viime vuosina työneuvosto on ratkaissut keskimäärin 11 oikaisuvaatimusasiaa vuodessa. Työneuvoston lausunto- ja oikaisuvaatimustehtävistä luovuttaisiin. Työsuojeluviranomaisen poikkeuslupapäätöksiin olisi jatkossa mahdollista hakea muutosta suoraan työtuomioistuimelta. Ratkaisu takaisi poikkeuslupa-asioiden muutoksenhaun edellyttämän työoikeudellisen asiantuntemuksen ja joutuisan käsittelyn.

Yhteistoiminta-asiamiehen tehtävänä on yhteistoimintalainsäädännön sekä henkilöstörahastolain noudattamisen valvonta ja niihin liittyvä neuvonta. Yhteistoiminta-asiamiehen tehtävistä yhteistoimintalainsäädännön valvonta- ja neuvontatehtävät siirrettäisiin työsuojeluviranomaiselle. Uudistus kokoaa työlainsäädännön valvontaa entistä vahvemmin samaan viranomaiseen. Henkilöstörahastojen valvonta sekä henkilöstörahastorekisterin ylläpito sen sijaan siirrettäisiin Patentti- ja rekisterihallitukselle. Henkilöstörahastojen valvonnasta aiheutuvia kustannuksia katettaisiin henkilöstörahastoilta perittävällä valvontamaksulla.

Rouva puhemies! Vaikeassa julkisen talouden tilanteessa on välttämätöntä tarkastella kriittisesti, miten viranomaistehtäviä voidaan organisoida entistä kustannustehokkaam-

min, ja toisaalta luopua niistä tehtävistä, jotka eivät ole välttämättömiä. Valtionhallinnon säästöt työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamisesta olisivat vuositasolla karkeasti arvioituna 125 000—195 000 euroa.

Esityksessä huomioidaan resurssisiirrot uusiin viranomaisiin, mikä takaa asianmukaisen valvonnan järjestämisen jatkossakin. Uudistuksen etuna on, että siirtyvät resurssit voisivat mahdollisuuksien mukaan olla uusissa viranomaisissa nykyistä laajemmassa ja tehokkaammassa käytössä.

Rouva puhemies! Uudistuksen ehdotetaan tulevan voimaan ensi vuoden alusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä] — Kerkesin jo tämän seuraavan puheenvuoron antamaan, mutta katsotaan. Teillä näyttää kaikilla olevan siellä puheenvuoropyyntö. Saatte siinä sitten. — Kyllä ministeri täällä pysyy paikalla.

18.48 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hallitus esittää työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista osana valtionhallinnon rakenteellista tehostamista. Tehtäviä siirrettäisiin suurempiin olemassa oleviin organisaatioihin, ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alussa.

Työneuvoston tehtäviin kuuluu työoikeudellisten lausuntojen antaminen. Esityksen mukaan osa tehtävistä siirtyisi työtuomioistuimelle. Yhteistoimintalainsäädännön valvonta ja neuvonta siirtyisivät työsuojeluviranomaiselle. Henkilöstörahastojen valvonta ja rekisteri siirtyisivät Patentti- ja rekisterihallitukselle. Tehtävien sijoittaminen nykyisiin organisaatioihin antaa mahdollisuuden hyödyntää valmista asiantuntemusta ja olemassa olevia rakenteita. Samalla henkilöstön osaamista voidaan käyttää laajemmissa kokonaisuuksissa. Muutosten toteutuksessa tarvitaan selkeät vastuut, toimiva tiedonkulku ja riittävä perehdytys.

Työneuvoston lausuntoja on annettu viime vuosina keskimäärin noin neljä vuodessa. Lausuntojen määrä antaa perusteen arvioida erillisen organisaation tarvetta suhteessa sen tehtäväkokonaisuuteen. Samalla pitää varmistaa, että työoikeudelliseen neuvontaan ja oikeusturvaan liittyvät palvelut säilyvät helposti saavutettavina.

Uudistus tarjoaa myös mahdollisuuden tarkastella valtionhallinnon muita pieniä virastoja ja toimistoja. Kun tehtäviä arvioidaan kokonaisuuksina, voidaan löytää tilanteita, joissa toimintojen yhdistäminen tai keskittäminen selkeyttäisi työnjakoa ja vähentäisi päällekkäistä työtä. Kun tarkastelemme pieniä valtionhallinnon yksiköitä, myös niiden toiminnan kustannukset ja henkilöstömäärät pitää tuoda avoimesti esiin. Tasa-arvovaltuutetun toimiston vuoden 2025 talousarviomääräraha oli noin reilu miljoona euroa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle vastaava summa oli 2,72 miljoonaa euroa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistossa työskentelee noin 40 henkilötyövuoden verran henkilöstöä.

Näiden lukujen rinnalla tarvitaan arvio toiminnan tuloksista ja vaikutuksista. Huomiota pitää kiinnittää siihen, mitä palveluja kansalaisille tuotetaan, kuinka paljon asioita käsitellään ja millaisia konkreettisia tuloksia resursseilla saavutetaan. Samalla voidaan arvioida, löytyisikö joillekin tehtäville tehokkaampi tapa järjestää toiminta yhdessä muiden viranomaisten kanssa. Pelkkä henkilöstömäärä tai budjetin suuruus ei kerro toiminnan tarpeellisuudesta. Olennaista on arvioida, mitä resursseilla saadaan siis aikaan ja vastaavatko teh-

tävät käytettävissä olevia resursseja. Jokaiselle julkiselle eurolle pitää löytyä selkeä tehtävä, perusteltu tarve ja näkyvä hyöty. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

18.51 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan lakkautettavaksi työneuvosto ja yhteistoiminta-asiamiehen toimisto. Tästä esityksestä ei ole hallitusohjelmakirjausta, joten voi siis aiheellisesti kysyä, kuka tämän lopettamisen on alun perin keksinytkään. Yleensähän hallitus perustelee esityksensä sillä, että on hallitusohjelmakirjaus. Tämäkin esitys menee samaa rataa kuin kaikki muutkin, aiemmat esitykset, elikkä työnantajapuoli kannattaa esitystä ja työntekijäpuoli vastustaa, ja syystäkin.

Arvoisa rouva puhemies! Työneuvosto on ollut kustannustehokas ja nopea, matalan kynnyksen oikeusturvakeino. Työneuvoston kolmikantaisella kokoonpanolla on erityistä työoikeudellista asiantuntemusta. Tämä toiminta on ollut jo 80 vuotta käytössä, ja nyt muka säästösyistä siis lopetetaan. Työneuvoston lakkauttamisella ja yt-asiamiehen tehtävien siirrolla työsuojeluviranomaiselle oletetaan saatavan säästöjä 200 000 euroa, mutta sama säästö olisi saatu luultavimmin niin, kun toimistojen toiminnot olisi yhdistetty lopettamisen sijaan.

Työneuvoston lakkauttaminen heikentäisi oikeusturvaa. Työneuvosto on ollut kustannustehokas ja nopea, matalan kynnyksen oikeusturvakeino. Työneuvoston lakkauttaminen todennäköisesti lisäisi työtuomioistuimissa käsiteltävien asioitten määrää. Elikkä tämä esitys ei kyllä ole kannatettava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.52 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen tehtävän lakkauttaminen on tässä käsittelyssä. Ja täytyy sanoa, että työneuvosto, joka on ollut 80 vuotta lausunnonantajana työelämälainsäädäntökysymyksissä, on semmoinen instituutio, että vaikka sanotaan, että ne lausunnot ovat suosituksia, niin ne ovat muodostaneet erittäin vahvan oikeusperustan monelle ratkaisulle, kun näitä asioita on tuolla työelämässä käsitelty. Siinä mielessä lukumäärä ei kerro niitten asioitten laajuudesta. Yksikin asia voi käsittää kymmenkunta tai 15 käsittelyä ja siihen liittyviä lausunnonantajia ja muita, eli se on laajempi kokonaisuus, millä on synnytetty työlainsäädännöstä oikeuskäytäntöä.

Erittäin paljon myöskin työsuojelupuolen virkamiehet ovat pyytäneet näitä lausuntoja. He ovat nojautuneet näihin työneuvoston lausuntoihin. Työneuvoston lausunnoilla on ollut myös se merkitys, että on kolmikantaisia asioita käsitelty, on työmarkkinajärjestöjen yhteisiä kannanottoja, ja valtaosa lausunnoista on myöskin yksimielisiä, jolloin niistä tulee ratkaisuja. Kun näistä ratkaisuista sitten on joskus äänestetty, niin ne lausunnot ovat olleet erittäin perusteellisia. Sitten niitä asioita pystytään käsittelemään ja mahdollisessa erimielisessä tilanteessa myöskin ratkomaan niitä erimielisyyksiä, kun on avattu se paketti kokonaisuudessaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä instituutio, joka tässä on nyt käsittelyssä, säästösyistä yritetään lakkauttaa. Kun puhutaan noin 200 000 euron säästöistä, niin siellä on ollut pöydässä myöskin vaihtoehtoinen esitys, jossa yhteistoiminta-asiamiehen toimisto ja työneuvosto laitettaisiin yhteen, ja samalla siitä saataisiin se 200 000 euron säästö, mutta se ei ole

käynyt TEMin sisäisessä neuvottelussa. Myöskään se, miten tätä asiaa on TEMissä käsitelty, ei kyllä kestä päivänvaloa, se, että nämä ovat ilmoitusasioita. Tässä ei ole ollut työneuvosto mukana näitä käsittelemässä ja muuta. Tätä on johdettu kyllä erittäin TEM-vetoisesti. Eikä tämä myöskään ole hallitusohjelmassa, eli taitaa olla niin, että TEMin johdossa on tämä päätetty aika pienessä porukassa, että tämä saadaan nopeasti. Työneuvosto on myös ollut erittäin tehokas hakijoiden kannalta lausuntojen osalta, ja sillä on myös saatu semmoinen tilanne, että se on ollut kustannuksiltaan edullinen tapa hoitaa asioita. Nyt työtuomioistuinvaihtoehto on joka tapauksessa kalliimpi, ja se vie pitemmän aikaa, kun siellä tullaan näitä käsittelemään.

Arvoisa rouva puhemies! Yhteistoiminta-asiamiehen viran lopettaminen ja näiden asioiden siirto tuonne Lupa- ja valvontavirastoon tarkoittaa, että Lupa- ja valvontavirastolle tulee uusi valvontatehtävä yhteistoimintalain tulkinnoissa, ja se ei ole samalla tavalla siellä ollut aikaisemmin. Tämä työ tulee sinne, ja siellä pitää olla myös resurssi. Kun tätä asiaa on kuunneltu ja käsitelty tuolla valiokunnassa, on tullut esiin myöskin se, että he joutuvat hommaamaan sinne resurssia. Todellinen säästö koko valtiontaloudessa ei ole näitä lukuja.

Mielestäni tätä ei olisi pitänyt tehdä ollenkaan. Kysynkin nyt ministeriltä: mihin perustuu se, että tämä muutos tehtiin eikä kuunneltu yhteistoiminta-asiamiehen ja työneuvoston ehdotuksia näitten asioitten hoitamiseksi? Heillä oli myöskin ehdotus, että he voisivat ottaa lisätehtäviä muun muassa alustatalouden ja muitten osalta. Eli tämän kolmikantaisen toimielimen, työneuvoston, ja yhteistoiminta-asiamiehen lakkauttaminen on väärä suunta, jos ajatellaan, että työelämää kehitetään neuvotellen ja yhteistyössä. Nyt näillä toimenpiteillä sitä viedään erittäin huonoon suuntaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja.

18.57 **Minja Koskela vas:** Arvoisa puhemies! Täytyy nyt ihan suoraan sanoa, että minusta tämä asia, mitä me nyt tässä käsitellään, eli tämä työneuvoston lakkauttaminen ja sitten yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttaminen, vaikuttaa vähän semmoiselta performatiiviselta hallinnon karsimiselta.

Jos katsotaan nyt ensin tätä työneuvoston lakkauttamista, niin se esitellään säästötoimena, mutta tämän hallituksen esityksen mukaan tosiasiallista säästöä on syntymässä noin 75 000 euroa. Pahimmillaan tämä lakkautus tulee siirtämään näitä erimielisyystapauksia tuomioistuimiin, jotka ovat jo valmiiksi ruuhkautuneita, mikä ei kyllä minusta sopimusyhteiskunnassa ole oikein tarkoituksenmukaista. Lisäksi on huomioitava, että jos tämä työneuvoston lausuntotoiminta lopetetaan, niin se voi jopa lisätä kustannuksia, koska näitä tulkintoja haettaisiin sitten oikeusteitse. Tämä on minusta aivan väärä suunta. Me tiedetään kaikki, että tuomioistuimissa on todella haastava tilanne jo tällä hetkellä.

Sitten mitä tulee tähän yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamiseen, niin osa näistä tehtävistä uhkaa tämän uudistuksen tai lakkautuksen myötä kaventua tai poistua jopa kokonaan. Vaikka näitä tehtäviä siirrettäisiin, niin sen siirtämisen vaikutukset tulevat todennäköisesti heikentämään valvontaa, elikkä ne tehtävät eivät siirry sellaisinaan, vaan siinä prosessissa katoaa osaamista ja valvonta voi heikentyä.

Minun on kyllä huomautettava myös täällä aikaisemmin puhuneelle edustaja Strandmanille, joka puhui siitä, että tässä karsitaan päällekkäisiä tehtäviä, niin tässä tapauksessa tämä argumentti ei oikein päde, koska näitä tehtäviä ollaan nimenomaan siirtämässä. Tämä siirtäminen sinänsä tulee lisäämään hallinnollista taakkaa etenkin sen siirron vaiheeseen, ja

sitten lopulta, kun ei tiedetä, miten tämä toimii ja todella ne tuomioistuimetkin voivat ruuhkautua, niin minusta on virheellistä puhua siitä, että tässä oltaisiin karsimassa päällekkäisiä tehtäviä, kun tosiasiallisesti niitä ollaan siirtämässä ja kustannusvaikutukset ovat hyvin epäselviä ja parhaimmillaankin aivan minimaalisia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen.

18.59 **Johannes Koskinen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on jo todettu mainittavia epäkohtia tämän ehdotuksen sisällöstä. Tätä koko pakettia selatessa huomaa, että siellä ansiokkaimmat osat löytyvät jaksosta Lausuntopalaute. Palkansaajajärjestöt ovat lausunnossaan vastustaneet työneuvoston lakkauttamista. Niissä korostetaan työneuvoston merkitystä oikeussuojakeinona ja laajemmin työlainsäädännön tulkinnan ohjaamisessa työmarkkinoilla ja viranomaistoiminnassa. Mahdollisuus lausuntojen pyytämiseen työlainsäädännön tulkinnasta ja soveltamisesta vähentää tuomioistuinten kuormittamista — me tunnetusti tiedetään nämä pitkät käsittelyajat ja vielä näiden tuomioistuinkäsittelyjen kalleus. Esityksellä saavutettavat kustannussäästöt vaikuttavat marginaalisilta, ja esityksen vaikutuksia ylipäänsä tulisi arvioida tarkemmin. Toisenlaiset toteuttamisvaihtoehdot ovat kunnolla selvittämättä, esimerkiksi työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimintojen yhdistäminen ja lakkauttamisen sijaan työneuvoston kehittäminen niin sanottuna matalan kynnyksen oikeussuojakeinona. Näitähän tuolla oikeuspolitiikan puolella mietitään muillekin sektoreille, sillä usein näillä matalan kynnyksen palveluilla olisi murto-osalla kustannuksista hoidettavissa oikeusongelmiin ratkaisuja.

Nyt kun meillä on ollut hyvin toimiva systeemi tällä sektorilla, työneuvosto, niin se sitten ajetaan alas. Tässähän on kysymys myös siitä, että meillä on työntekijä- ja työnantajapuolen luottamukseen perustuvia vuosikymmeniä vanhoja instituutioita, jotka ovat toimineet Suomen oloissa hyvin ja ovat rakentaneet sitä kansainvälisestikin maineikasta sopimuskulttuuria, joka meillä parhaina aikoina on pyörinyt, ja nyt niitä edellytyksiä sitten heikennetään laajalla rintamalla.

Työneuvoston varsinaiset asiantuntijat, toimihenkilöt, vastustavat työneuvoston lakkauttamista, ja tällä lausuntomenettelyllä on voitu saada kustannustehokkaasti, nopeasti ja matalalla kynnyksellä selvyys erilaisiin työlainsäädännön tulkinta- ja soveltamiskysymyksiin. Lausunnot ovat pääosin olleet yksimielisiä. Tämä korostaa juuri tätä luottamusperiaatetta, että haetaan asiapohjaisesti eikä intressiristiriitoja korostaen näitä tulkintalinjoja. Lausuntotehtävistä luopuminen vaikeuttaisi muun muassa työsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia arvioida valvontatoimiensa suuntaamista sekä työmarkkinaosapuolten, työnantajien ja työntekijöiden, mahdollisuuksia sovinnollisten ratkaisujen saavuttamiseen.

Tässä viittasin jo edellä, että näitä vaihtoehtoja ei ole kunnolla selvitetty. Vielä pidemmälle tässä voitaisiin hakea ratkaisua sillä, että työneuvostoa kehitettäisiin ratkaisemaan suppeita työoikeudellisia riita-asioita käräjäoikeuksien sijasta. Päinvastoin kuin tässä esitetään sen alasajoa, olisi laajennettu sen toimialaa niin, että siellä olisi olennaisesti nopeammin ja halvemmin pystytty ratkomaan työriitoja, joissa tällaista tulkintaratkaisua tarvitaan.

Sitten tuolla raskaamman menettelyn puolella työtuomioistuin on kannattanut työtuomioistuimen säilyttämistä työsuojelun poikkeuslupa-asioiden muutoksenhakutuomioistuimena. Näitä valitusasioita, kun siellä on ollut se asiantunteva työneuvosto ensimmäisenä asteena, on ollut varsin vähäinen määrä, ja se kertoo siitä, että työneuvoston ratkaisut on

koettu oikeiksi. Oikaisuvaatimusmenettelyn siirto Lupa- ja valvontavirastoon johtaisi todennäköisesti oikeudellisen uudelleenharkinnan siirtymiseen työtuomioistuimelle ja oikaisuvaatimusratkaisuja koskevien valitusasioiden määrän kasvuun työtuomioistuimessa, siis raskaammassa, kalliimmassa prosessissa. Valitusasiat edellyttäisivät jatkossa todennäköisesti enemmän selvitystyötä, sillä työneuvoston oikaisuvaatimusmenettelyssä on asiaa pystytty selvittämään laajasti ja vähemmillä muotosäännöksillä, niin että on voitu perehtyä siihen tosiseikastoon ja hakea toimivalla ja tehokkaalla tavalla sitten ratkaisulinja. Elikkä tuolla työtuomioistuimen puolella sitten resurssitarpeet kasvavat paljon enemmän kuin mitä tässä säästetään sitten toisella puolella.

Nämä samat huomiot koskevat yhteistoiminta-asiamiehen toimistoa. Uudistuksen riskinä, alasajon riskinä, on erityisesti ennakollisen valvonnan ja ohjauksen heikentyminen, mikä heikentäisi tosiasiallisen suojan tasoa työntekijöiden tiedonsaanti- ja osallistumisoikeuksissa. Työsuojeluviranomaisessa valvonta painottuisi jälkikäteiseen valvontaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

19.05 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on tätä asiaa jo ennakkokäsittelyssä käsitellyt, ja aivan kuten edustaja Suhonen täällä ensimmäisessä puheenvuorossaan todisti, näkemys tästä asiasta on jakautunut. Eli ei voi kyllä sanoa, että työneuvosto tai yt-asiamies nauttisi molempien työmarkkinaosapuolten luottamusta, tai on varmaankin nauttinut luottamusta siinä tehtävässään, mutta tarpeellisuutta kun arvioidaan, niin työnantajapuoli on selvästi ilmoittanut, että he eivät näe tälle tarvetta.

No, tässä on kyse kuitenkin ennen kaikkea hallinnon säästöistä, ja sillä kokemuksella, jota itsellänikin on työ- ja elinkeinoministeriöstä, kyllä se vain niin on, että jos ja kun hallinnosta on säästettävä — ja ymmärtääkseni kaikki poliittiset puolueet sitä tukevat, että hallinnosta säästetään — niin kyllä silloin on pakko tarkastella myös tehtäviä ja sitä, millä tavalla pystytään virkamiesten työaikaa mahdollisimman tehokkaasti käyttämään.

Tässähän ei ole nyt kyse siitä, että nämä kaikki tehtävät, jotka yt-asiamies tai työneuvosto ovat tehneet, jätettäisiin jatkossa tekemättä. Näinhän ei ole, vaan osa tehtävistä siirtyy työtuomioistuimeen ja osa Lupa- ja valvontavirastoon. Sitten voidaan myöskin hyödyntää näiden asiantuntijoiden aikaa muihin tehtäviin. Aikojen saatossa sitten tietysti tulee nähdä, miten tämä järjestelmä lähtee siellä uudessa muodossa toimimaan.

Oma käsitykseni on, että tulemme tulevina vuosina ja tulevalla vaalikaudella tässä salissa olemaan vielä aika monta kertaa tämäntyyppisten asioitten kanssa tekemisissä jotakin ministeriötä ja jotakin erityiselintä koskien, koska kyllä meidän on pakko hallintoa saada tehokkaammin toimimaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

19.07 **Piritta Rantanen sd:** Arvoisa puhemies! Jospa tässä edes olisikin kyse siitä, että saataisiin hallintoa tehokkaammin toimimaan, mutta kun puhumme tästä työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimien lakkauttamisesta, niin kyllähän se on niin, että tämä nimenomaan taas lisää vastakkainasettelua työmarkkinoilla. Mutta sitähän tämä hallitus on tietysti koko kautensa ajan tehnytkin: rikkoo eikä korjaa, saati sitten rakenna.

Tässähän on nimenomaan ollut etuna se kolmekantaisuus, ja niin kuin täällä on useammassa puheenvuorossa jo kerrottu, nythän tämä tulee sitten lisäämään riita-asioitten mää-

rää ja lisäämään ruuhkaa työtuomioistuimessa. Tuntuu kyllä aivan hullulta, kuinka vielä itse halutaan tällaista toimintaa tehdä.

Näissä elimissähän on aiemmin käsitelty — ikävä käyttää sanaa — lapsityövoimaa: alle 14-vuotiaat lapset, jotka esiintyvät vaikka televisio-ohjelmissa tai muissa, tarvitsevat luvan siihen, että saavat tehdä työtä. Tai jos työaika on vaikka 24 tuntia tai jos vaikka yötyötä tehdään puhtaanapidossa, niin työneuvostohan on aiemmin nämä luvat käsitellyt. Tämä käsittely on aiemmin ollut ilmaista, jatkossa siis maksullista, ja maksu tulee siis uutena maksuna niin, että esimerkiksi yksityishenkilöltä se on 360 euroa ja oikeushenkilöltä yli 2 400 euroa. On esitetty arvioita, että pelkästään näitten maksujen vuoksi myös oikeusturva heikkenee. Kysynkin ministeriltä, kuinka ministeri arvelee tämän: kuinka jatkossa oikeusturva näiden poikkeuslupien käsittelyn osalta toteutuu?

Tätä on käsitelty myös säästölakina, vaikka kaikki nämä henkilöstökulut siirtyvät uusiin tehtäviin ja uusiin virkoihin ja uusiin virastoihin.

Ja pidän jotenkin erittäin epäreiluna sitä, että tässä ministerikin nyt kertoi, että tämä neuvosto on käsitellyt vaikka neljää asiaa vuosittain, ja jättää samalla kertomatta, että asioitten käsittelyt ovat voineet kestää useita kuukausia. Esimerkiksi kun aikanaan neuvostossa tehtiin päätös tästä wolttiasiasta, niin se oli kahdeksan kuukautta selvityksessä. Totta kai se on erittäin laaja: joudutaan kuulemaan erittäin laajasti eri asiantuntijoita, ottamaan kantaa siihen, onko sopimussuhde minkälainen vaikka Woltin ja näitten lähettien suhteen tai kuinka siellä palkkio määräytyy tai työvuorot, voitko kieltäytyä työstä ja monia muita asioita. On päivänselvää, että ne eivät hetkessä selviä. Jotenkin tuntuu ikävältä todeta se niin ja samalla jättää kertomatta se, minkälaisia asioita neuvostossa esimerkiksi on käsitelty.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.10 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä näistä henkilöstörahastoista, jotka yhteistoiminta-asiamies on neuvonnalla hoitanut. Niitä nyt on meillä vajaa 500 tällä hetkellä, ja 200 000 ihmistä on niitten parissa. Yhteistoiminta-asiamies on neuvonnan hoitanut ja ohjeistuksen hoitanut erittäin hyvin, ja heillä ei ole sen asian kanssa ollut ongelmia. Jos me toivotaan, että henkilöstörahastoasiaa viedään eteenpäin, niin se vaatii tämäntyyppisiä henkilöitä, ja yt-asiamies on ollut tässä erittäin oiva henkilö. Nyt kun tätä siirretään tuonne Patentti- ja rekisterihallitukseen, niin sielläkin pitää olla resurssi näitten asioitten hoitamiseen, ja sinne pitää palkata näitä henkilöitä, että pystytään näitä tekemään. Eli tässä siirretään moneen paikkaan nämä asiat, jotka ovat olleet yhdessä paikassa.

Arvoisa rouva puhemies! Erityisen huolissani olen tässä siitä, että tämä on semmoinen hanke, jossa selvästi palkansaajapuoli tätä haluaisi pitää, työnantajapuoli ei, ja silloin kun erityisen paljon halutaan ja tarvittaisiin yhteistoimintaa ja sitä yhteistyön rakentamista suomalaisessa työelämässä, niin näitä tehtäviä lakkautetaan tältä osin.

Se vielä, että yhteistoiminta-asiamies on palvellut erityisesti pieniä yrityksiä, mutta tehän nostittekin sitä rajaa jo 50:een, niin että ne eivät ole enää yt-lain piirissä. Tämä ehkä sitten selittää osittain, että sillä olisi vähän kevennetty sitä yhteistoiminta-asiamiehen tehtävää, joka nyt lakkaa. Mutta ne resurssit pitää siirtää Lupa- ja valvontavirastoon, ja siellä ne kaipaavat uutta resurssia. Siellä ei ole semmoista auktoriteettia olemassa, joka tulee tässä ainakaan nopeasti siihen vastaamaan. Tässä mielessä olisi kannattanut vielä tämä asia pohtia, ja esitänkin, että ministeri vetäisi tämän lakiesityksen pois ja käsittelisi tämän yt-asiamiehen ja tämän työneuvoston pääsihteerin esityksen siitä, että ne yhdistettäisiin ja sillä ta-

valla tehtäisiin se 200 000 euron säästö ja järkeistettäisiin tätä työskentelyä ja lavennettaisiin sitten alustatalouteen, johon te joudutte joka tapauksessa jonkinlaisen resurssin taas rakentamaan, ja tässä sitä olisi käytettävissä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Suhonen.

19.13 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti vielä haluan tuoda esiin sen, että aina kun tässä näitä päätöksiä ja esityksiä käsitellään, niillä on joku peruste. No, tässä nyt on ollut peruste, että hallintoa kevennetään tai puretaan ja niin poispäin. Ja tässä nyt on tullut esiin monessa yhteydessä, että ei tässä niin käy, koska tehtäviä siirretään. No, toisaalta sitten on esityspohjalla se, että tämä säästää 200 000 euroa — näin olin lukevinani. No, toisaalta on tullut esiin, että ei tässä nyt sitä säästöäkään välttämättä sitten kuitenkaan tule. Eli nämä perusteet aina kummastuttavat näitten päätösten osalta.

Siksi en malta olla kysymättä tätä, kun ministeri on vielä hienosti paikalla täällä: Kun meillä kyselytunnilla oli aiheena tämä aikuiskoulutustuen lakkautuminen, niin tämän aikuiskoulutustuen lakkautumisenkin perusteena oli se, että se lisää työllisyyttä ja 10 000 lisätyöllistä tulee sen lakkautuksen seurauksena. Nyt on pakko kysyä ministeriltä, kuinka monta lisätyöllistä on tullut siitä 10 000:sta, minkä arvioitte. Tämä vain esimerkkinä näistä arvioista ja perusteista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt alkaa tämä meidän aika olla lopussa, mutta ministerille annan nyt vielä viimeisen puheenvuoron. Mikäli tähän tulee nyt lisää puheenvuoropyyntöjä, ne siirtyvät sitten tuonne myöhemmille ajoille. — Olkaa hyvä.

19.14 **Työministeri Matias Marttinen:** Kiitoksia oikein paljon, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitoksia, hyvät kansanedustajat, käydystä keskustelusta, vaikka ymmärrettävästi, niin kuin tässä myös valiokunnan puheenjohtaja Satonen totesi, asiasta ei löytynyt salissa yhteisymmärrystä.

Keskeinen peruste viedä eteenpäin tätä kokonaisuutta on nimenomaan hallinnon säästöt. Tämä perustuu siis meidän TEMin virkajohdon arvioon, valmisteluun, josta on poliittisesti päätetty totta kai kaikkien hallituspuolueiden kesken. En tiedä sitten, edustaja Lyly, onko teillä, kun SDP on hallitusvastuussa ollut, ollut jotenkin sellaisia tilanteita, että hallitus ei voisi kesken kautensa vielä tehdä lisää päätöksiä. Me olemme tehneet niitä varsin runsaasti, ja tämän päätöksen jälkeen olen vastannut poliittisesti siitä, että tämä kokonaisuus on saatu valmisteltua ja on viety nyt sitten eteenpäin.

Täällä puhuttiin näistä säästöistä myös aika paljon. Esityksessä todetaan, että säästötaso on siellä 100 000:n ja 200 000:n euron välissä. Hyvät kansanedustajat, kun tämä hallitus tekee valtionhallintoon yhteensä yli 700 miljoonan euron säästöt, niin on aivan selvä asia, että kaikilla hallinnonaloilla meidän, ministeriöitten ja virastojen päälliköiden, velvollisuus on katsoa, millä tavalla veronmaksajien rahaa käytetään kaikista parhaalla ja vaikuttavimmalla tavalla. Jos on kerran niin, että meillä sitä rahoitusta käytetään osin tehottomasti, siten, että tehtävien siirroilla ja näiden toimintojen osittaisella lakkautuksella voidaan saada koottua niitä tehtäviä järkevämmin, [Puhemies koputtaa] niin totta kai niitä viedään kaikkinensa sitten eteenpäin.

Haluan vielä tarttua tähän yhteen kohtaan, minkä edustaja Rantanen ainakin otti esille. Viittasitte tähän alustatyötä koskevaan kokonaisuuteen. Se on aivan totta, enkä myöskään

väheksy millään tavalla työneuvoston tekemää työtä, mutta siihen muutama huomio. Ensinnäkään nämä lausunnot eivät ole olleet kuitenkaan juridisesti sitovia, jolloin on kyse siitä, että kun me puhumme alustatyöstä, joka on kyllä kieltämättä omalla tontillani yksi sanotaanko haastavimmista kokonaisuuksista kaikkinensa, niin tokkopa on kuitenkaan niin, että lausunnolla, joka ei ole juridisesti sitova, ratkaistaan myöskään niitä perustavanlaatuisia kysymyksiä, mitä liittyy alustatyön kokonaisuuteen, joten totta kai tarvitaan myös lainsäädäntöä ja tarvitaan myös muita toimia vastaavasti sitten siltä osin.

Tämän lisäksi vielä, kun on tuotu esille tätä ehdotusta siitä, voitaisiinko työneuvosto ja yhteistoiminta-asiamiehen toimisto yhdistää, niin meidän virkavalmistelussa virkavastuulla, hyvät edustajat, virkavastuulla, on arvioitu, että tämä säästövaikutus vaikuttaa epärealistiselta, ja tältä osin tätä ei ole myöskään tässä kohtaa pidetty perusteltuna vaihtoehtona kulkea eteenpäin. Näitä eri vaihtoehtoja on valmistelussa totta kai käyty siltä osin läpi.

Tämän lisäksi, kun viitattiin myös tähän tapausten määrään, mitä voisi edetä tuomioistuimiin, myös esityksessä on todettu se, että tämän riskin arvioidaan olevan näiden riitojen lisääntymisen osalta varsin vähäinen.

Vielä, edustaja Rantanen, kun kysyitte näistä poikkeuslupa-asioiden maksuista, niin itse asiassa se maksutasohan on määrätty reiluun 300 euroon, jota voidaan myös perustellusta syystä alentaa. Eli tämäkin on ehkä hyvä tässä nyt kaikkinensa sitten tuoda esille. Mutta tämä esitys on nyt eduskunnan päätöksenteon alla, ja olen tuonut hallituksen perusteet teille esille, minkä takia minusta hyvin perustellusti tätä esitystä on viety eteenpäin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.